

Ö Almnäs | 14:e Öppen gård | aug

VÄLKOMNA!

Naturlekar för barn • Vem har odlat den finaste solrosen?! • Träffa vår nya koras Brown Swiss • Gratis fika • Ostprovning
Kulturvandringar • Köp Almnäs-korvar

Almnäs Bruk

EKOLOGISKT LANTBRUK

NJUT MED ALLA SINNEN

 @Almnasbruk

VARMT VÄLKOMMEN!

Den 14 augusti år 1225, på dagen för 801 år sedan, satte abboten Sune och hans kamrer Gottfrid segel och styrde från Alvastra kloster över mot Vätterns västra strand. Där möttes de av häradshövdingen och lagmännen i Västergötland och tillsammans stakade de ut gränserna för en del av det som kom att bli Almnäs. Nästa morgon, på Marie Himmelsfärdsdag, hölls ting vid Norra Fågelås kyrka och gränserna fastställdes.

Välkommen till vårt födelsedagskalas hälsar alla från Almnäs! Följ skyltarna till parkeringen och våra olika arrangemang! Vi hoppas att ni får en trevlig dag på Almnäs och **om ni undrar över någonting, fråga gärna oss med Almnäströjor!**

@Almnasbruk

Almnäs Bruk

SE UPPI!

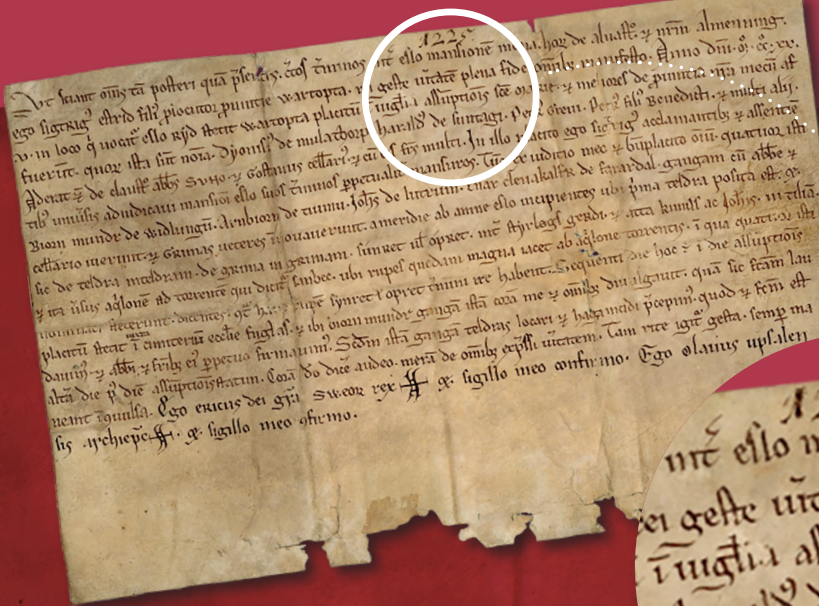
Tänk på att en gård inte bara är en vacker och rolig plats att besöka utan också att det finns faror som lurar. Ni som har med er barn eller barnbarn måste ta ansvaret att ha dem under uppsikt så att det inte händer något. Vi tackar för att ni tänker på det!

► PSSST!

Läs mer på sidan 4–7 om vad du kan se och göra under dagen!

▲ GRUNDEN TILL ALMNÄS' EXISTENS I DAG

Detta är det appendix till den Äldre Västgötalagen som beskriver gränsförordningen mellan munkarna från Alvastra kloster och lagmännen i Västergötland den 14 augusti 1225.

MISSA INTE!

VAGNSHISTORISKA UPPVISNING MED GAMLA VACKRA EKPAGE

Framför Stora Huset.

KULTURVANDRINGAR

VD Thomas Berglund berättar om Almnäs' historia – ca. 60 min. Börjar framför Stora Huset.

OSTPROVNING

Ovanför Ysteriet (se kartan på sidan 4)

VEM HAR ODLAT DEN FINASTE SOLROSEN?

Hitta placeringarna på kartan på sidan 4.

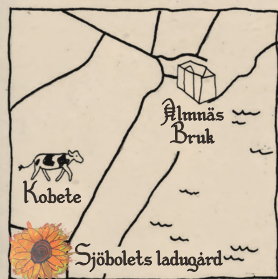

Rösta via QR-koden

#AlmnäsÖppenGård2026

Å Almnäs Bruk

① Stora huset
~ samlingsplats för
kulturvandring

② Handelsbod

③ Ysteriet

④ Gula magasinet

⑤ Östboden/ostlager

⑥ Salpeterladan

⑦ Grevestall
Vagnutställning

⑧ Kontor

⑨ Slakthus

Stora huset - en kultur vandring i Almnäs' historia

Almnäs historia löper nu 801 år bakåt i tiden och under ca 60 min. tid kan ni få er till livs en berättelse om en gammal gård och dess kulturbyggnader samt våra planer för framtiden. **Kulturvandringen kan njutas i Hjo-tåget och börjar kl 10:00, 13:00 och 17:00 vid Huvudbyggnaden.**

Handelsboden/ Sadelmakarverkstaden

- Köp till exempel vårt eget pannkaksmjöl, handstöppta ljus från Mejeribacken och andra specialiteter från FairTrade försäljaren North & South
- Gratis pannkakor utanför handelsboden
- **Aktiviteter för barn:**
  - Naturlekar
  - Almnäsbingo
- Tipspromenad för vuxna

Almnäs ostlager/ostbod

Vid Almnäs ostlager kan du **provsmaka våra ostar** och köpa med dig en bit hem samtidigt som du har möjlighet att höra mer om ostarna från våra mejerister.

Grevestall

Vagnhistoriska Sällskapet kommer med vackra ekipage som kommer att köra runt på gården.

Visning av Almnäs egna vagnpark på andra våning i samma byggnad sker direkt i anslutning till Kulturvandringen.

Sjöbolets ladugård

- Vi bjuder på bullar och mjölk
- Visning av vår nya koras Brown Swiss
  - utanför ladugården
- Visning av robotar och kalvar
- Kons kretslopp – från åker till mjölk
- Informationsstationer
  - en vandring genom 800 år av jordbruk
- Prova på hur det är att mjölka för hand

Till Sjöbolet åker man med traktor och skrida som går i pendelfart från Gula Magasinet/gamla ladugården ("5" på kartan).

Ysteriet

Ovanför ysteriet blir det **ostprovningar** och om du inte redan har gjort det – spana in **Ewa Grunditz Lillieskölds sällsynt vackra bilder. Missa inte!**

11:00
14:00
16:30

TIDER FÖR OSTPROVNING
– ta ut din biljett vid ostboden
brevid gula magasinet

Barn och ►
barnsliga själar
kan klä ut sig
som mejerska/
mejerist från
gamla dagar.

FÅGELÅS HEMBYGDSFÖRENING

... kommer att finnas på plats och de har också tagit med sig en del skrifter om vår bygd. De berättar gärna om vår hembygd och kanske kan det intressera att köpa med sig något alster för att ta med hem och lära sig mer.

◀ Prova på att
skjuta luftgevär.

Gula Magasinet

Här **serveras det kaffe eller saft och fika.**

På andra våning finns en **utställning av äldre redskap och en serie betraktelser kring livet förr** på gården som vi kallat "Emil berättar".

ALLA BARN

– **MISSA INTE SPANNMÅLS-HOPPNINGEN!**

Utanför Gula
Magasinet kan ni
köpa specialla-
gade nygrillade
Almnäs-korvar samt
bröd och tillbehör.

Fågelås Vindpark

Eva Emmelin från Eolus kommer även berätta om Fågelås Vindpark och **barnen kommer kunna göra egna vindsnurror.**

GRÖDORNA PÅ ALMNÄS

Precis brevid Gula Magasinet kan du komma förbi och få en inblick i vilka grödor vi, utöver ogräs, odlar här på Almnäs.

◀ Det speciella med den ekologiska åkermarken i just vår bygd är att den består av en mosaik av olika jordtyper, ofta på ett och samma fält. Mosaiken av jordtyper speglas i en mosaik av växtlighet som ger en rik och varierad flora.

Almnäs i korta drag

Almnäs nämns för första gången i ett pärmebrev till den Äldre Västgötalagen och hörde från medeltid fram till 1527 till Alvastra kloster. Därefter tog Kronan över och från 1587 fram till 1915 har Almnäs ägts av en rad adelsätter bland vilka kan nämnas bl.a. Bielke, Sparre, Posse, Stackelberg och Dickson. Sedan 1915 ägs Almnäs av familjen Berglund.

Huvudbyggnaden uppfördes av Wolther Reinhold Stackelberg sannolikt från 1766 och ett antal år framåt. Olika uppgifter om byggnadsår förekommer men det är denna som förefaller mest trovärdig. Arkitekt och byggmästare är okända. Kulturbyggnaderna i övrigt är i huvudsak tillkomna efter det att det s.k. Stora Huset byggdes under familjerna Stackelbergs, Sparres samt Dicksons tid.

Almnäs totala areal är 3581 hektar, varav 1985 hektar skog, 1031 hektar åker och beten, 250 hektar övrig mark samt 315 hektar vatten.

Hela jordbruket är KRAV-certifierat och skogsbruket har FSC och PFSC-certifiering. Vi har ca 550 nötkreatur varav 240 mjölkkor och resten ungnöt.

Allt som allt är vi 28 anställda + några ungdomar om sommaren.

Familjen Berglund på Almnäs, ►
i början på 1900-talet.

Almnäs skogsareal uppgår till ca 2000 ha produktiv mark. Den är uppdelad i sju skiften, där den större delen, ca 1800 ha, hänger samman med jordbruksmarken och bildar ett betydande område, en stor del av hela Norra Fägelås faktiskt. Förutom att sköta den egna skogen bedriver vi också virkeshandel. Vi levererar virket direkt till industrin; både sågverk & pappersbruk. Denna del av Almnäs sysselsätter ca 10 personer, varav de flesta är egna entreprenörer. Vi köper skog och skogsprodukter i hela Skaraborg, men främst i närområdet, ca 3 mils radie runt Almnäs. På senare år har även flisen vuxit i betydelse som i huvudsak levereras till värmeverket i Hjo.

Vi ätar oss också röjning och planteringsuppdrag. Då vi har en kylcontainer uppställd på gården har vi alltid fräscha plantor att erbjuda. Nu är ju skogen mycket mer än träd. Här finns många vackra vandringsvägar och dessutom erbjuder den god jakt på främst älg, hjort och rådjur. Numera har vi även en hel del vildsvin på Almnäs vilket får uppfattas som en blandad välsignelse.

KONTAKT

Är du intresserad av Almnäs skog och virkeshandel, slå en signal till skogsförvaltarna Mikael Ehn, 0703 648 33 eller Simon Bylund, 070 685 40 14

Almnäs är ett ekologiskt lantbruk vilket innebär att vi inte använder konstgödsel, kemiska bekämpningsmedel eller kemiskt betat utsäde. Det innebär också att man på många andra sätt försöker samspela med naturen, tex inte putsa vägkanter och åkerkanter för tidigt vilket gynnar både fåglar djur och insekter som alla behöver orörda barnkamrar. Vi försöker även att på många andra sätt gynna insekter vilka man har stor nytta av. I huvudsak odlas foder till Almnäs djur, såsom gräs till bete och ensilage, olika sädeslag, bönor och raps till kraftfoder.

Vi odlar även raps som vi säljer för att den sedan ska bli bland annat matolja. Dessutom odlar vi lite spelt, råg och vete, som vi malar till mjöl för att sedan sälja på Almnäs tex betessläpp, 14 aug och julmarknad. En stor del av vår tid går även åt till att reparera och underhålla alla våra byggnader och maskiner.

KONTAKT

Om det finns frågor om vår odling eller naturvård, vänd er med förtroende till Anders Widinghoff
Mobil: 070 627 37 07 | Mail: aw@almnas.com

På Almnäs har det nog alltid funnits kor. I alla fall vet vi att det på 1680 års karta över gården finns en ladugård inritad. Allt snurrar kring kon hos oss. Det är hon som gör att gården lever, att det är liv och rörelse och att vi har ett öppet och varierat landskap med åker, beten och skogsdungar. Hon ska ha foder och vatten och skydd och i gengäld ger hon oss den mjölk vi använder för att göra våra ostar.

Att driva en mjölgård ekologiskt innebär att man har ambitionen att djuren ska kunna följa sitt naturliga beteende som möjligt, att röra sig, äta och vila på ett sätt som är naturligt för dem. Därför ska man hålla utkik efter kor som ligger stilla och tuggar (idisslar) och betraktar omvärlden med upphöjt lugn. Då är allt bra. Kom och besök oss i Sjöbolets ladugård så berättar vi mer om våra djur och om vårt ekologiska jordbruk!

Ysteriet

Vår dröm är att göra några av världens mest älskade ostar. Därför arbetar vi bara med vår egen ekologiska mjölk från våra egna kor som vi har utfodrat med det vi själva skördat från egna åkrar och beten. Vi standardiserar inte mjölkens fett och protein utan välkomnar att ostarnas karaktär varierar med säsongen. Och med hjälp av våra ostar berättar vi om Almnäs 800-åriga historia och våra förhoppningar inför framtiden.

Wrångebäckosten är Sveriges äldsta registrerade ostvarumärke och den brukar kallas föregångaren till

den svenska herrgårdskosten. Den är dessutom sedan maj 2022 den första nordiska osten med Skyddad Ursprungsbeteckning, SUB, något som vi är omättligt stolta över.

Almnäs Tegel är en hårdpressad ost av kontinental typ. Barnafötterna som pressats in på ovansidan berättar historien om vår flerhundraåriga tillverkning av tegel.

Anno 1225 görs i en korg flätad av sälg såsom den skulle kunna ha gjorts på medeltiden. Ytan på denna ost är "vildblommande", dvs. den präglas helt av de lokala bakterie- och jästkulturer som finns på den plats där osten mognar.

Vad händer under året!

Konsthelg i Hjo med omnejd under pingsten.

Antalet utställare tycks växa för vart år och det är många som gjort det till en tradition att resa runt och titta i **pingsthelgen**. Här på Almnäs håller ett gäng till i Gula magasinet. Vi tycker att det är ett trevligt sätt att använda kulturbyggnaderna på, det blir liv och rörelse med alla besökare som går runt och kikar.

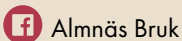

Midsommarfest

på Almnäs arrangerad av Fägelås Hembygdsförening. Det är musik och dans kring midsommarstången och glada kransbeprydda människor som sitter i gräset och äter sin medhavda picnic.

Håll utkik på våra sociala medier

Anno 2025 – vår jubileumsost – görs på samma vis i en korg flätad av sälg. Ytan på denna ost är dock omhändertagen varje vecka, där den tvättas och ostarnas vänds.

Smaka den vid ostprovningarna som hålls ovanför ysteriet 3 gånger under dagen – MISSA INTE!

Almnäs 1 Liter är en grynpipeg ost uppkallad efter en mjölkpollett som förr användes när man skulle köpa mjölk i ladugården.

TACK FÖR ATT DU LÄSTE MED – VI ÖNSKAR EN FANTASTISK DAG PÅ ALMNÄS!

▼ Våra ostar säljs till restauranger och till ostbutiker med manuella ostdiskar samt till ostgrossister. Vi exporterar till 11 länder i Europa och till Nordamerika.

En varm tillbakablick på förra
årets 800 års-firande - på återseende 2027!

